Fotografická praxe

38 Jak dobře zachytit světlou plochu

Světlé plochy či světlé objekty, pokud nepokrývají většinu plochy obrazu, se mohou jevit příliš světlé bez tonální bohatosti. Příkladem je situace, kdy fotografujeme bílé dveře barevného domu, list papíru na stole, bílou květinu v zelené trávě ap. V těchto případech totiž automatika změří celou scénu a snaží se nastavit průměrnou expozici. Ovšem drobnější světlé objekty tomuto průměru neodpovídají a mohou být proto přeexponovány.

Pokud potřebujeme dokonalou kresbu i ve světlých částech snímku, musíme upravit expozici do záporných hodnot. Nastavíme si minimálně −1 EV, nejčastěji −2 až −3 EV. Výsledek kontrolujeme na displeji a raději zkusíme dvě až tři rozdílné expozice.

Tip: Nejlepším způsobem, jak pořídit snímky rozdílných expozic, je funkce Expoziční vějíř (Bracketing), kterou některé fotoaparáty nabízí. Ten udělá automaticky expozici pod a nad naměřenou hodnotu podle našeho nastavení.

Problém s expozicí může vyřešit fotografování do formátu RAW, který nám dovolí později expozici upravit.

39 Jak dobře zachytit tmavou plochu

Když fotografujeme tmavé objekty, které zabírají jen část obrazu, a potřebujeme je mít dokonale prokreslené, musíme upravit expozici do kladných hodnot (+EV). Příkladem je situace, kdy fotografujeme krajinu s částí tmavého lesa, osamělý strom na zasněžené pláni nebo objekt focený proti jasné obloze. V těchto případech totiž automatika změří celou scénu a snaží se nastavit průměrnou expozici. Ovšem drobnější tmavé objekty na světlé ploše tomuto průměru neodpovídají a mohou být proto podexponovány.

Oproti naměřené a automatikou nastavené hodnotě volíme přeexpozici o minimálně +1 EV, nejčastěji +2 až +3 EV. Výsledek kontrolujeme na displeji a raději vyzkoušíme dvě i tři rozdílné expozice.

Tip: Nejlepším způsobem, jak pořídit snímky rozdílných expozic, je funkce Expoziční vějíř (Bracketing), kterou některé fotoaparáty nabízí. Ten udělá automaticky expozici pod a nad naměřenou hodnotu podle našeho nastavení.

Problém s expozicí může vyřešit fotografování do formátu RAW, který nám dovolí později expozici upravit.

40 Vyzrajte na západ a východ slunce

začátečník

Západy slunce, které byly na místě tak zářivě rudé, na našich fotografiích působí bledě a my se pak marně snažíme jejich intenzitu obnovit úpravou v počítači. Lepších výsledků však dosáhneme úpravou expozice přímo na místě.

Při fotografování západů a východů slunce musíme markantně upravit expozici. Vždy nastavíme podexpozici, jedině tak totiž dosáhneme tmavší kresby a tím i sytější barvy červené oblohy. Nastavíme proto korekci expozice minimálně o −3 EV, raději vyzkoušíme i varianty −4 EV a −5 EV. Opět je nutná kontrola na displeji.

Definitivní výběr povedených snímků však uděláme až při zobrazení na monitoru počítače, kde lépe posoudíme jejich kvalitu.

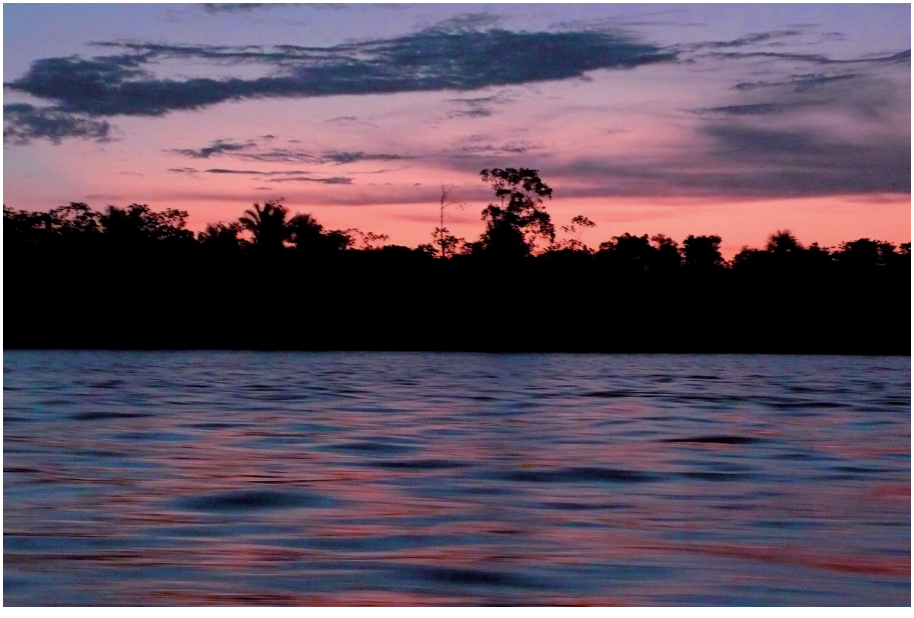

Večerní pohled přes vodní hladinu Amazonky (ISO 200, f 16, čas 1/90 s)

41 Jak se vyhnout přepáleným místům v přímém slunečním světle

znalec

Přímé sluneční světlo je intenzivní, často kontrastní a tvrdé. Automatická expozice opět změří celou scénu a snaží se nastavit průměrnou expozici. Ovšem velmi světlá místa za přímého světla slunce mohou být přeexponovaná.

Automatická expozice upřednostní převahu středních tónů, světlá místa ztrácí kresbu i barvu, jsou jakoby vypálená. Nejlepší možná náprava je úprava expozice přímo na

místě, přirozeněji bude působit správně exponovaný a tonálně vyvážený obraz než dodatečně upravovaný snímek v počítači.

Při fotografování si nastavíme −1 EV, případně více. Kontrolu na displeji je dobré vždy provádět na zvětšeném obrazu. Výchozí fotografie pro práci v HDR je ideální v raw.

Výslednou fotografii musíme převést do 8bitové podoby.

Tip: Alternativou může být i zhotovení dvou expozic, přičemž jedna se správně exponovanými světly a druhá se správnou expozicí tmavých ploch. Následně můžeme v počítači pomocí speciálního postupu složit z obou snímků jeden (tzv. HDR fotografie). Složením rozdílně exponovaných světlých a tmavých ploch ve vrstvách dostaneme dokonalý výsledek.

První snímek sice obsahuje detaily uvnitř místnosti, ale je příliš světlý.

Na druhém snímku je žena exponována správně,ale zbytek obrazu je příliš tmavý.

Sloučením obou snímků získáme tzv. HDR fotografii, která nám pomůže překonat omezený dynamický rozsah digitálního snímače.

42 Jak na fotografii zachytit déšť

pokročilý

Záleží na nás, jak chceme déšť zachytit, zda dáme přednost zobrazení velkých těžkých kapek nebo proudů deště. Fotografujeme-li krátkým časem (1/250 s a kratším), jakoby zmrazíme kapky ve vzduchu. Podle intenzity, velikosti a rychlosti padajících kapek a námi zvoleného času se na obraze objeví více či méně protáhlé kapky, s časem 1/1 000 s a kratším budou kapky na snímky zachyceny jako kulaté tečky. Delší čas 1/30 s a více přemění déšť v proudy vody, padající provazce deště.

Tip: Déšť je výraznější, pokud se nám jej podaří fotografovat v protisvětle. Prosvícené proudy vody s průstupem paprsků světla mohou být samy o sobě tvůrčím prvkem fotografie. Dobré je dostat do obrazu zajímavý objekt, například lidi ve městě utíkající před deštěm, či děti radující se z deště. Můžeme zachytit působivou atmosféru města za dešťovou clonou.

Pomoci si můžeme i externím bleskem, kterým déšť z boku prosvítíme (což udělá podobný efekt jako protisvětlo).

43 Jak na snímku zachytit padající sníh

pokročilý

Obdobně jako u deště postupujeme i v případě, kdy chceme fotografovat padající sníh. Samozřejmě že nejlépe na snímku vyniknou, a tedy i nejlepší efekt udělají velké, těžké, mokré vločky.

Jako pozadí pro snímek hledáme tmavou plochu, na které vynikne bílá barva padajících vloček. Stačí třeba tmavý prostor za hustě padajícím sněhem, např. zachumlaní lidé na pozadí parku, tmavších domů apod. Díky delšímu času se padající vločky protáhnou v působivé světlé čárky a čáry.

Jak jsme se dozvěděli již v předchozím bodu, výsledek záleží na volbě délky expozice. Zajímavější výsledek míváme s delším časem, pomoci si můžeme i prosvícením externím bleskem.

Poznámka: Pokud volíme čas 1/15 s a delší, je lepší použít stativ nebo fotoaparát epřít o pevnou podložku, viz tipy 54 a 55. U časů 1/4 s a delší je stativ nutností.

Padající sníh na tmavém pozadí dodá obrazu dramatický nádech, na černobílé fotografii a zvětšenině je efekt zřetelnější

44 Jak vytvořit pohádkově zasněné snímky krajiny v mlze

pokročilý

Mlha dokáže fotografiím dodat nezaměnitelnou chladnou i pohádkově působivou atmosféru, barvy jsou jemnější, zastřené, krajina tajemnější. V mlze je důležitá pečlivá kontrola správné expozice na displeji. Rozptýlené světlo zrcadlící se na kapičkách mlhy je intenzivnější, takže ji expozimetr našeho fotoaparátu neumí správně změřit. Většinou

naměří o půl až jednu clonu méně. Nastavíme si proto podexpozici o −1 až −3 EV na celou dobu fotografování v mlze.

Při komponování obrazu je důležité pracovat s popředím, kontrast výraznějšího tmavého popředí s postupně mizejícím pozadím je výrazově velmi účinný. Působivý je zachycený rytmus (aleje stromů, řada domů apod.) mizející v mlžném oparu. Mlha tvoří také ideální pozadí pro romantický portrét.

Nastavíme podexpozici o −1 EV a pracujeme s využitím automatiky přístroje. Fotografujeme v RAW, úpravu a tón snímku si díky tomu určíme při převodu RAW v počítači.

Mnohdy je dobré počítačovou úpravou zdůraznit malou barevnost obrazu, desaturovat jej. Případně převést obraz přímo do černobílé podoby.

Mizející strom v pozadí kompozičně dotváří obraz (ISO 200, f 9, 1/250 s)

45 Jak získat dobrou fotografii za šera

začátečník

Večerní světlo poskytuje řadu možností, které můžeme využít pro náš tvůrčí záměr. Za šera, kdy je malá intenzita světla, si nastavíme vyšší citlivost. Není ideálním řešením zvyšovat citlivost nad ISO 800 (viz tip 3), vysoká citlivost zdůrazní šum a tím upozorníme diváka na problémy, které jsme měli při fotografování. Lepší je ponechat ISO 200 či 400 a prodloužit expozici.

Tip: Samozřejmostí by měl být stativ, mnohdy stačí monopod (jednonohý „stativ"), případně ministativ, který se nám vejde do brašny nebo bez problémů do batohu. Ideální varianta při fotografování města je nastávající šero a rozsvícené pouliční osvětlení. Musíme vystihnout, kdy je sepnutí veřejného osvětlení nastaveno na správné šero (kdy je ještě čitelný obzor).

Pokud chceme získat větší hloubku ostrosti, nastavíme si uzavřenější clonu (f 8 a více) a té přizpůsobíme dobu expozice.

46 Jakou expozici na červánky

začátečník

Častým motivem jsou východy a západy slunce, pokud ponecháme vše na automatice fotoaparátu, můžeme být rozčarováni výsledkem. Při fotografování je lepší zamířit fotoaparát na oblohu, namáčknutou spoušť, tím aktivovat zámek a expozici podržet, teprve pak nakomponovat záběr a domáčknout. Expozice na oblohu lépe zachytí atmosféru červánků. Popředí bude tmavší a mírná podexpozice umožní lépe vyznít barvě oblohy, která bude sytější.

Fotografovat můžeme i s nastavenou podexpozicí −2 až −3 EV. Ideální je udělat více variant podexpozice a konečný výběr provést až na velkém monitoru počítače.

Při expozici máme většinou dostatek světla, volíme krátký čas 1/250 s, při použití teleobjektivu 1/1000 s. Nemusíme používat uzavřenou clonu, vzdálená. obloha bude bez problémů ostrá.

Díky fotografování do RAW lze posunem barev při převodu na tif zvýraznit modré moře (ISO 200, f 16, 1/125 s, popředí přisvětleno vestavěným bleskem)

47 Jak umocnit dramatickou atmosféru západu slunce

pokročilý

Bez našeho ovlivnění nikdy nedosáhneme maximálního vyznění dramatických západů či východů slunce. Většinou je u slunce drobný opar nebo nízké mraky. Ty potřebujeme více zdůraznit. Dramatickou atmosféru získáme mírnou podexpozicí, mnohdy stačí

podexponovat o 1 clonové číslo, lepší je ale varianta o 2 či 3 clonová čísla. Podexpozicí dosáhneme větší sytosti barev, a tím i výraznější dramatické podání oblohy. Zároveň bude podexponované popředí, které se tak stává pouhou kulisou, rámující barevnou oblohu.

Fotografovat můžeme s nastavením manuální expozice, vyfotografovanou scenerii kontrolujeme na displeji. Opět platí, že lépe je udělat více expozic (podexpozic), a na velkém monitoru vybereme ideální variantu.

48 Jak fotografovat v noci

Fotografování v noci dodává scéně zajímavé nebarevné podání. Využívat tento efekt můžeme u snímků nočních měst, ale i u krajin, moře, tekoucí vody apod. Pokud svítí měsíc, budeme mít poměrně dostačující světlo.

Nastavíme ISO 400 a více, časy se budou pohybovat od desítek sekund u snímků města až po desítky minut u krajin. Při fotografování moře, jezera nebo tekoucí řeky nesmíme zapomenout zakomponovat do popředí obrazu pevný bod, skalisko, molo aj. – objekt bude ostrý a moře okolo vytvoří šedivou, nazelenalou, případně namodralou hmotu, která bude zobrazena neostře, ale velmi nezvykle uhlazená.

49 Jak fotografovat město v noci

Noční města bývají častým námětem našich fotografií, zdánlivě jednoduchá disciplína si však také vyžaduje náš zásah do expozice. Měli bychom proto přidat 1 až 2 clonová čísla a snímek přeexponovat. Do tmavých částí obrazu tak dostaneme kresbu, přesvětlení lamp a velkých světel bude zhruba stejné jako bez našeho zásahu.

Fotografujeme více nasvícená místa, jako jsou hlavní ulice a výlohy, osvětlené památky, více světla je i u hlavních křižovatek apod. Snažíme se o oživení záběru lidmi, výrazný efekt dělají i světla aut při delším čase. Při těchto žánrových snímcích můžeme nastavit vyšší citlivost 800 ISO, mírné zrno na snímku nevadí.

Tip: Nejlepší výsledky dosáhneme s použitím stativu, dlouhého času a středního zaclonění. Můžeme si vypomoci podložením, případně opřením fotoaparátu o pevnou podložku. Při delších časech využíváme dálkové ovládání kamery nebo kabelovou spoušť, abychom stiskem nerozhýbali kameru.

50 Romantické fotografie osvětleného města v noci

Působivého obrazu nasvíceného města dosáhneme fotografováním za posledních paprsků zapadajícího slunce, případně za šera. Město je již ponořeno do tmavých stínů, ale obrysy staveb jsou ještě čitelné na tmavší obloze a městské osvětlení je již rozsvíceno. Dominantní stavby nesmí splývat s temným obzorem.

Tip: Atmosféru podpoří zrcadlení světla na mokré dlažbě po dešti nebo zrcadlení světel ve vodní hladině kašen, louží, jezírek. Ideální je, pokud máme v popředí